

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 59 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräitä elintarvikkeita koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunta on 3 päivänä lokakuuta 1986 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 120 laiksi eräitä elintarvikkeita koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta. Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt eduskunnan valiokuntaan 4 päivänä huhtikuuta 1986 valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämät ed. Skönerin ym. toivomusaloitteen n:o 209 liikevaihtoveron poistamisesta kahvilta ja ed. Vepsäläisen ym. toivomusaloitteen n:o 257 kahvin vapauttamisesta liikevaihtoverosta.

Elintarvikkeiden kuluttajahintoja on alennettu liikevaihtoveroa alentamalla. Tämä on tapahtunut jättämällä alkutuottajan perusraaka-aineesta saama hinta verottomaksi, mikä on toteutettu käytännössä siten, että jalostamattomien elintarvikkeiden myynti alkutuotannosta on säädetty liikevaihtoverottomaksi. Niitä ostaville liikevaihtoverovelvollisille yrityksille on kuitenkin oman myyntinsä verotusarvoa laskettaessa myönnetty oikeus vähentää kyseiset verottomat ostot.

Vuodesta 1974 vuoden 1985 alkuun oli myös kahvi liikevaihtoveroteitse toteutettavan hinnan alennusjärjestelmän piirissä. Tämä tapahtui säätämällä paahtamattoman kahvin maahantuonti verottomaksi ja sallimalla kuitenkin samanaikaisesti paahtimon vähentää tämän paahtamattoman kahvin veroton ostohinta. Kahvin osittaisesta liikevaihtoverottomuudesta on luovuttu vuosi-

na 1985 ja 1986 säätämällä raakakahvin maahantuonti jälleen veroiliseksi. Hallitus ehdottaa, että kahvin säännönmukaista liikevaihtoverotusta jatkettaisiin myös vuoden 1987 aikana.

Toivomusaloitteessa n:o 209 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimiin kahvin liikevaihtoveron poistamiseksi.

Toivomusaloitteessa n:o 257 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimiin kahvin vapauttamiseksi liikevaihtoverosta.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Käsittelemiensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:o 209 ja 257 hylättäisiin.

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 1986

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, varapuheenjohtaja Muurman, jäsenet Ajo, Alppi, Joutsenlahti, Linna, Malm, Pohjala, Poutanen,

Rosnell, Rönholm, Tenhiälä ja Tuovinen sekä varajäsenet Eklund, Jokela, Lahti-Nuuttila, Mattila, Perho (osittain), Piipari, Rusanen, Sasi, Vepsäläinen ja Viljanen (osittain).

Vastalauseita

I

Hallitus esittää, että kahvin liikevaihtoveroa jatkettaisiin myös vuodeksi 1987. Valiokunnan enemmistö on tyytynyt hyväksymään hallituksen esityksen.

Hallituksen verotuksen muuttamiseen liittyvä nä tavoitteena on suurituloisten tuloverotuksen ja rikkaiden varallisuusverotuksen keventäminen samalla, kun yritysten verotusta ollaan lähes kokonaan poistamassa. Pieni- ja keskituloisia kansalaisia hallitus vastaavasti haluaa verottaa enemmän välillisen verotuksen laajentamisella. Hallitus on jo tehnyt periaatepäätöksen suurituloisia hyödyttävästä ns. marginaaliverouudistuksesta. Siinä yhteydessä valtiovarainministeriö on suunnitellut liikevaihtoverotuksen laajentamista edelleen mm. vapaa-ajan toimintoihin. Hallitus on kuitenkin

joutunut tinkimään marginaaliverouudistuksen aikataulusta, kun tavallisten palkansaajain vastarinta sitä kohtaan on lisääntynyt, sillä yhä useammalle on valjennut, että tämä ”uudistus” hyödyttäisi vain suurituloisia, mutta lisäisi tavallisen palkansaajan verotusta.

Siirtymällä tulon ja varallisuuden verottamisesta kulutuksen verottamiseen — tässä tapauksessa panemalla kahvin liikevaihtoverolle — hallitus ja sitä tukeva eduskunnan enemmistö suosivat rikkaita ja hyvätuloisia pieni- ja keskituloisten kustannuksella. Köyhän asialla ei hallitus kahvin liikevaihtoverotuksessa ole.

Ehdotammekin,

että lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 1986

Irma Rosnell

Osmo Vepsäläinen

Ulla-Leena Alppi

II

Hallitus esittää, että vuonna 1985 aloitettua kahvin liikevaihtoverottamista edelleen jatkettaisiin ja näin kahvinjuojilta perittäisiin 250 miljoonaa ylimääräistä markkaa.

Kokoomuksem mielestä kahvi on suomalaisessa ruokavaliassa kiistaton peruselintarvike. Peruselintarvikkeet ovat Suomessa pääsääntöisesti liikevaihtoverottomia alkutuotevähennyksen vuoksi tai niitä jopa tuetaan korotetulla alkutuotevähennyksellä.

Kokoomuksen mielestä myös kahvi on sellainen peruselintarvike, jonka suhteen on pyrittävä verottomuuteen.

Raakakahvin liikevaihtoveron alkutuotevähennyksen poistaminen merkitsi 14,1 prosentin korotusta paahdetun kahvin vähittäishintoihin. Korkea prosentti johtuu siitä, että monet paahdetun kahvin kustannustekijät ovat suhteellisia

raakakahvin hintaan nähden. Mikäli hallituksen veronkorotusesitys hylättäisiin, merkitsisi se 8 markan alennusta kahvin kilohintaan. Se merkitsisi myös 0,13 prosentin alennusta kuluttajan hintaindeksissä. Tällä olisi merkitystä varsinkin nyt, kun raakakahvin hinta on ollut kansainvälisillä markkinoilla nousussa. Syytä on myös mainita se, että kahvin verotuksen kiristyttyä on kulu- tus pudonnut vuodesta 1985 noin 17 prosenttia.

Kahvin suhteesta muihin nautintoaineisiin todettakoon mielenkiintoisena yksityiskohtana, että useat alkoholijuomat ja mallasjuomat ovat kahvia edullisemmassa asemassa, koska niihin sovelletaan raaka-aineen alkutuotevähennystä.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 1986

Kimmo Sasi
Heikki Perho

Pirjo Rusanen
Pertti Salolainen